

Biuletyn Informacyjny

Lokalnej Grupy Działania *Zielony Pierścień*

BARANÓW JANOWIEC KAZIMIERZ DOLNY KOŃSKOWOLA KURÓW MARKUSZÓW
NAŁĘCZÓW PUŁAWY WĄWOLNICA WOJCIECHÓW ŻYRZYN POWIAT PUŁAWSKI

Cały obszar województwa lubelskiego kwalifikujący się do wsparcia finansowego w ramach osi 4 LEADER pokryty został siecią lokalnych grup działania. Takich grup jest w sumie 26, wśród nich LGD „Zielony Pierścień” obejmująca łącznie 11 gmin. W tym numerze chcielibyśmy porównać naszą LGD z innymi grupami na Lubelszczyźnie. Analiza oparta jest wyłącznie na udostępnionych w Internecie lokalnych strategiach rozwoju lubelskich LGD.

ZIELONY PIERŚCIEŃ A INNE LGD ...

Mamy nadzieję, że przytoczone przez nas informacje i porównania przybliżą naszym Czytelnikom charakterystykę naszej grupy na tle LGD z całej Lubelszczyzny.

25 LGD działa w formie stowarzyszenia, tylko jedna jest fundacją.

Małe, większe i największe ...

LGD powinna działać na obszarze co najmniej jednej gminy i obejmować zasięgiem teren zamieszkiwany przez minimum 10 tys. mieszkańców, ale nie więcej niż przez 150 tys. osób. Ten warunek spełniają wszystkie grupy. Różnią się one znacznie zarówno pod względem liczby gmin objętych oddziaływaniem LGD, liczbą mieszkańców oraz obszarem. Specjaliści od LEADERA

szacują, że największe szanse na przetrwanie mają te LGD, które obejmują co najmniej 40 tys. mieszkańców. Od potencjału ludnościowego zależy bowiem wsparcie finansowe na bieżące funkcjonowanie, tj. np. na biuro, szkolenia, promocję, współpracę międzyregionalną i międzynarodową a także na wdrażanie lokalnej strategii rozwoju. Im większym potencjałem ludnościowym dysponuje grupa tym większego wsparcia finansowego może ona oczekiwać z LEADERA. Jak ta reguła sprawdzi się w praktyce, zobaczymy pod koniec okresu programowania, tj. w pierwszej połowie 2015 r. Na obszarze województwa lubelskiego działa aż 10 LGD, które posiadają potencjał ludnościowy poniżej 40 tys. mieszkańców.

→ Czytaj na str. 2

„Nasz Produkt Lokalny”

Jeszcze w maju br. Zarząd LGD „Zielony Pierścień” ma ostatecznie rozstrzygnąć w jaki sposób LGD będzie promować produkty lokalne z terenu 11 gmin objętych naszą grupą. Jest już opracowany projekt *Regulaminu przyznawania, używania i posługiwania się znakiem promocyjnym*.

Jednym z celów Lokalnej Strategii Rozwoju opracowanej przez naszą grupę jest *Promowanie lokalnych produktów* (Cel szczegółowy 2.2) a przedsięwzięcie, które LGD będzie realizować ze Strategii brzmi: *Lokalne produkty marką regionu*.

→ Czytaj na str. 4

Fot. Pałac Małachowskich w Parku Zdrojowym, poniżej drużyna Bankowego Towarzystwa Rowerowego z Nałęczowa na starcie zawodów Skandia w kolarstwie górskim w Nałęczowie.

Najlepsze praktyki

Nałęczów

W tym numerze BI prezentujemy efekty działań i projektów realizowanych w ostatnich latach na terenie gminy Nałęczów. Mamy nadzieję, że informacja ta poszerzy wiedzę naszych Czytelników o bogactwie inicjatyw na terenie objętym Lokalną Strategią Rozwoju LGD „Zielony Pierścień”.

→ Czytaj na str. 5

Napisz do nas, zostań korespondentem BI

Zapraszamy do wspólnego redagowania Biuletynu Informacyjnego Członków naszej LGD oraz wszystkich chętnych, którzy chcą podzielić się z Czytelnikami BI informacjami o inicjatywach podejmowanych na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w ich miejscowości.

Można przysyłać artykuły, reportaże, listy, krótkie informacje oraz zdjęcia na adres: lgd@zielonypierścien.pl

Taka jest nasza Misja:

Tworzenie i umacnianie partnerstwa na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców oraz rozwoju i promocji obszaru objętego działaniem LGD „Zielony Pierścień”.

INICJATYWY I PROJEKTY

LGD „Zielony Pierścień” faktycznie działa dopiero rok. Nowym organizacjom na początku jest zawsze najtrudniej pozyskiwać środki finansowe z Unii Europejskiej. Chociażby formalny brak doświadczenia w realizacji projektów (mimo że członkowie LGD takie doświadczenie faktycznie posiadają) stawia takie stowarzyszenie w gorszej sytuacji niż organizację funkcjonującą wiele lat. Stąd LGD od początku swej działalności, aby zdobyć to formalne doświadczenie w realizacji projektów unijnych, podejmuje różne inicjatywy wspólnie z partnerami lub samodzielnie. Poniżej opisujemy niektóre z nich. Przedstawiamy tylko te projekty, które są jeszcze w trakcie oceny instytucji zarządzających funduszami i mają potencjalną szansę na dofinansowanie. Tym samym spełniamy także oczekiwania członków naszej organizacji, którzy często pytają o szczegóły dotyczące złożonych projektów.

„EUROszansa dla Lubelszczyzny”

Pełna nazwa projektu brzmi: „EUROszansa dla Lubelszczyzny – budowanie konsensusu społecznego na rzecz zrównoważonego rozwoju subregionu w krajobrazie kulturowym trójkąta turystycznego: Nałęczów – Puławy – Kazimierz Dolny”. Liderem projektu ma być Powiat Puławski a partnerami: LGD „Zielony Pierścień”, Lubelski Ośrodek Samopomocy w Lublinie oraz Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli. Budżet projektu planuje się na ponad 12 mln zł, a o dotację na poziomie 85% budżetu wnioskodawcy ubiegają się z Polsko – Szwajcarskiego Programu Współpracy, czyli tzw. Funduszu Szwajcarskiego. Wsparcie finansowe zadeklarowały także samorządy z 11 gmin. Projekt planuje się realizować w latach 2010 – 2013. Jego celem jest wyrównanie szans rozwojowych obszarów wiejskich w województwie lubelskim poprzez podniesienie atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej oraz podniesienie poziomu jakości życia mieszkańców z obszaru objętego działaniem LGD „Zielony Pierścień”. Najważniejszym elementem projektu będzie tzw. reganting, czyli udzielanie wsparcia finansowego w konkursach na projekty składane przez mieszkańców i podmioty z 11 gmin.

→ Czytaj na str. 4

ZIELONY PIERŚCIEŃ A INNE LGD ...

Wykres 1 ilustruje ile LGD znajduje się w poszczególnych przedziałach określających potencjał ludnościowy. Przedziały utworzono co 10 tys. mieszkańców. Z wykresu wynika, że najczęściej, bo aż 7 LGD posiada potencjał ludnościowy w przedziale od ponad 40 tys. do 50 tys. mieszkańców. 5 LGD lokuje się wśród tych, które obejmują powyżej 20 tys. mieszkańców, ale nie więcej niż 30 tys. 2 LGD dysponują potencjałem ludnościowym mniejszym niż 20 tys. osób. Są to LGD „Małe Mazowsze” (blisko 14 tys. mieszkańców) oraz Fundacja „Nasza Nadzieja” (blisko 18 tys. mieszkańców). W porównaniu z nimi prawdziwym gigantem jest LGD Na Rzecz Rozwoju Gmin Powiatu Lubelskiego – „Kraina wokół Lublina”, która dysponuje największym potencjałem ludnościowym – ponad 135 tys. mieszkańców.

LGD „Zielony Pierścień” gigantem może nie jest, ale stanowi w kolejności czwartą LGD w województwie lubelskim pod względem posiadanego potencjału ludnościowego. Przed nią są 2 lokalne grupy działania utworzone

wokół dużych miast, a więc wspomniana już LGD „Kraina wokół Lublina” i Białskopodlaska LGD (ponad 90 tys. mieszkańców) a także LGD „Razem ku Lepszej Przyszłości” z powiatu łukowskiego (także ponad 90 tys. mieszkańców).

Jesteśmy wysoko

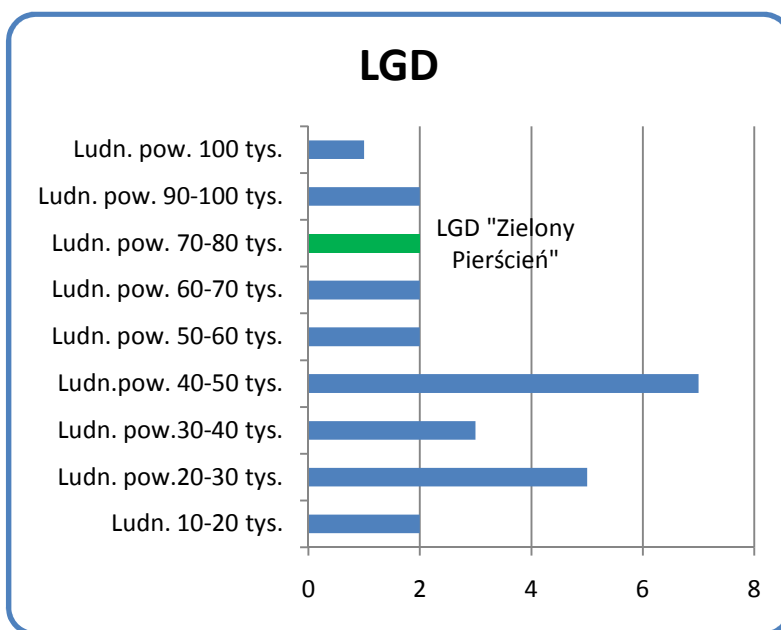
Jeśli chodzi o liczbę gmin jakie obejmują swym działaniem poszczególne LGD, to waha się ona od 2 (tyle gmin obejmuje Fundacja Nasza Nadzieja) do 17 (Białskopodlaska LGD). Najwięcej LGD, bo aż 8, obejmuje swym zasięgiem 7 gmin. LGD „Zielony Pierścień” (11 gmin) w tej charakterystyce znajduje się także na 4 miejscu, za Białskopodlaską LGD, LGD „Kraina Wokół Lublina” (15 gmin) oraz za LGD „Razem ku Lepszej Przyszłości” i LGD „Ziemia Biłgorajska” (obie po 12 gmin).

Obszarowo - średnio

Pod względem wielkości obszaru na jakim poszczególne LGD będą wdrażać swoje strategie, LGD „Zielony Pierścień” należy do średniaków – obejmuje 964 km².

→ Czytaj na str. 3

Wykres 1. LGD na Lubelszczyźnie w podziale na potencjał ludnościowy.

Obszar działania LGD „Zielony Pierścień” najatrakcyjniejszym i najbardziej rozpoznawalnym subregionem turystycznym Lubelszczyzny, przyjaznym dla gości i zapewniającym swoim mieszkańcom dobrobyt i satysfakcję z podejmowanych przedsięwzięć społecznych i gospodarczych.

(Wizja sformułowana w Lokalnej Strategii Rozwoju przez LGD „Zielony Pierścień”)

ZIELONY PIERŚCIEŃ A INNE LGD ...

Terytorialnie najbardziej rozległy obszar działania posiada Białkopodlaska LGD – 2754 km², która jednocześnie obejmuje najwięcej gmin (17). Na dalszych miejscach są: LGD „Kraina wokół Lublina” (1599 km²), LGD „Razem ku Lepszej Przyszłości” z Łukowa (1573 km²) oraz LGD „Ziemia Biłgorajska” (1533 km²). Obszarowo najmniejszymi LGD są oczywiście te, które obejmują po kilka gmin, tj.: Fundacja „Nasza Nadzieja” (211 km²), LGD „Małe Mazowsze” (287 km²) oraz LGD „Dolina Giełczwi” (353 km²).

Jest nas najwięcej w województwie

Pod względem liczby członków w LGD jesteśmy dużą organizacją w województwie lubelskim. W LSR wykazaliśmy 120 członków, ale teraz jest nas już blisko 180. Ponad 100 członków ma jeszcze tylko jedna LGD, sąsiadujący z nami „Owocowy szlak” z Opola Lubelskiego (109 członków). W przypadku pozostałych LGD, jak wynika z analizowanych strategii, liczba członków waha się od 20 (LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej”) do 89 (LGD „Leśny Krąg” z Janowa Lubelskiego).

Rady LGD

W poprzednim kwietniowym numerze naszego „BI” szeroko pisaliśmy o roli i kompetencji Rady każdej LGD. Jest to jedyny organ, który może wybierać do dofinansowania wnioski składane przez beneficjentów w ramach Leadera na obszarze objętym daną Lokalną Strategią Rozwoju. W składzie Rady musi być zachowana tzw. trójsektorowa reprezentatywność, czyli mają w Radzie znaleźć się członkowie reprezentujący różne sektory: społeczny, gospodarczy i publiczny. Przy czym sektor społeczny i gospodarczy razem ma stanowić co najmniej 50% składu Rady. Z analizy strategii poszczególnych LGD wynika, że liczba członków Rady wynosi od 6 do 36 osób. Najmniej liczne są Rady w następujących LGD: Fundacja „Nasza Nadzieja”, która posiada tzw. Izbę Programową (6 osób) o statusie Rady, Białkopodlaska LGD, „Ziemia Zamojska” i „Dolina Wieprza i Poru” (wszystkie po 9 osób). Natomiast najwięcej członków posiadają Rady w LGD: „Ziemia Kraśnicka” (36 osób), „Zielony Pierścień” (34 osoby), „Razem ku Lepszej Przyszłości” (27 osób) i „Ziemia Biłgorajska” (27 osób).

Jak liczne są Zarządy?

Nie we wszystkich strategiach LGD zamieszczonych na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego znaleźć można informację na temat liczebności zarządów LGD. W przypadku 10 analizowanych LGD liczba członków zarządów wynosiła od 5 do 12 osób. Najmniej liczny zarząd posiada LGD „Dolina Wieprza i Poru” (5 osób), najliczniejszy zaś LGD: „Leśny Krąg” (12 osób) oraz „Zielony Pierścień” i „Roztocze Tomaszowskie” (po 11 osób).

Co z biurami LGD?

Tak naprawdę ton życia LGD oraz jej wizerunkowi nadawać będzie praca biura. W nim będą zatrudnieni ludzie do pracy na rzecz LGD i mieszkańców z obszaru objętego jej działaniem. To oni będą odpowiadać m.in. za: przygotowanie wszystkich dokumentów dla Zarządu i Rady, monitorowanie na bieżąco wdrażanie Strategii, aktywizowanie i szkolenie mieszkańców i innych potencjalnych beneficjentów Leadera, pomaganie mieszkańcom w przygotowaniu projektów, finansowe rozliczanie Strategii, promowanie LGD, współpracę międzynarodową w ramach tzw. projektów współpracy

i wiele innych spraw i rzeczy, które trudno przewidzieć, ale które trzeba będzie załatwić, żeby LGD dobrze funkcjonowała. Jeśli coś zacznie się psuć w maszynie administracyjnej LGD to oni będą musieli się z tego tłumaczyć. A jeśli coś zacznie się psuć w finansach przy wdrażaniu Strategii to może to pogrążyć całą LGD i wtedy może być bardzo nieciekawie przy ostatecznym rozliczeniu LSR.

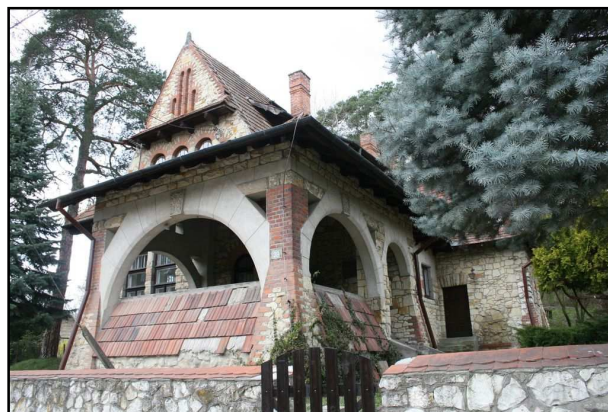
Z dostępnych informacji w strategiach poszczególnych LGD wynika, że grupy planują biura z 2-4 pracownikami, w zależności od dostępnych środków finansowych, w tym przewidują stanowisko kierownika, koordynatora ds. projektów, stanowisko odpowiedzialne za promocję LGD oraz stanowisko ds. finansowych. Nasza LGD mieści się w ramach tego modelu, z tym że u nas przewidziano 3 stanowiska pracy: kierownika biura, koordynatora ds. projektów i promocji oraz stanowisko ds. obsługi księgowej. To ostatnie może być powierzone osobie na etacie lub alternatywnie zlecone podmiotowi zewnętrznemu. O wyborze któregoś z tych wariantów zadecyduje Zarząd LGD. W przypadku bardzo małych LGD, które z uwagi na małą liczbę mieszkańców nie będą dysponować odpowiednimi środkami finansowymi na utrzymanie kilku etatów, planuje się na początku eksperymentalnie zatrudnić tylko 1 osobę (np. w przypadku Fundacji „Nasza Nadzieja”).

Jeśli chodzi o pomieszczenia, w których mieścić się będą biura LGD, to także dostrzec można pewien wspólny model, który zarysowuje się w strategiach. Biuro LGD to najczęściej 2 pomieszczenia wraz z dostępem do dużej sali konferencyjnej. Średnio powierzchnia biura wynosi około 70-80 m².

W tym przypadku planowane przez LGD „Zielony Pierścień” pomieszczenia na biuro także nie odbiegają od wyżej opisanego modelu. W naszej Strategii założyliśmy, że biuro znajdować się będzie w zabytkowej Ochronce im. A. Żeromskiego w Nałęczowie. Zaplanowano, że w holu na parterze znajdować się będzie sekretariat biura, w którym odbywać się będzie bieżąca obsługa interesantów, na pierwszym piętrze zagospodarowane zostanie jedno pomieszczenie na biuro a drugie (na poddaszu przy schodach) na archiwum. Biuro LGD będzie mogło korzystać także z największego pomieszczenia na parterze na organizowanie posiedzeń Zarządu, Rady, szkoleń dla beneficjentów a także na organizowanie okazjonalnych wystaw. Zanim jednak LGD będzie mogła urządzić w tym obiekcie biuro konserwator zabytków będzie musiał wyrazić zgodę na taki sposób zagospodarowania Ochronki, samorząd Nałęczowa będzie musiał podjąć uchwałę wyrażającą zgodę na dzierżawę a burmistrz Nałęczowa określić szczegółowe warunki dzierżawy. Jednak wcześniej musi jeszcze wygasnąć dotychczasowa umowa dzierżawy z poprzednim najemcą.

W następnym numerze „BI” poinformujemy o rozstrzygnięciu konkursu na wybór LGD w naszym województwie oraz przeanalizujemy budżety w strategiach LGD. □

ZBIGNIEW PACHOLIK

Ochronka im. A. Żeromskiego – to tu planujemy Biuro LGD „Zielony Pierścień”

→ Dokończenie ze str. 1

Lokalna Strategia Rozwoju

Leader 2007-2013

„Nasz Produkt Lokalny”

W ostatnim czasie w promocji miejscowości, subregionów czy całych regionów coraz większe znaczenie przypisuje się produktom lokalnym. To daje się zauważyć także na obszarze naszej LGD. Nie są to jednak działania, które w sposób kompleksowy miałyby na celu identyfikację produktów lokalnych z różnych dziedzin a następnie ich promowanie. Dotychczasowe próby ograniczają się w zasadzie do identyfikacji produktów lokalnych w jednej tylko dziedzinie: lokalnej kuchni.

Zarząd LGD „Zielony Pierścień” dostrzegając wielką rolę produktu lokalnego na naszym obszarze, który ma charakter wybitnie turystyczny, planuje działania, których celem będzie właśnie zidentyfikowanie różnorodnych produktów lokalnych i promowanie ich.

Stąd zrodził się pomysł, aby produktom lokalnym z naszego obszaru nadawać specjalny Znak Promocyjny. Jak na razie miałyby on roboczą nazwę: „Nasz Produkt Lokalny”. Ten certyfikat nadawałaby LGD „Zielony Pierścień” przy pomocy Kapituły specjalnie powołanej w tym celu, która składałaby się z przedstawicieli z różnych środowisk: np. twórców kultury, przedstawicieli mediów, samorządowców, przedstawicieli podmiotów z branży turystycznej.

Czym jest produkt lokalny?

Według projektu dokumentu nad którym pracuje Zarząd, produkt lokalny byłby wyrobem lub usługą związaną z obszarem 11 gmin objętych LGD, wytwarzanym w sposób nie masowy z surowców lokalnie dostępnych i przyjazny dla środowiska. Planuje się klasyfikować produkt lokalny w czterech kategoriach: jako sztuka/rzemiosło, produkt spożywczy, produkt usługowy lub zespół regionalny.

Dla kogo certyfikat?

O prawo do używania i posługiwania się znakiem promocyjnym mogłyby ubiegać się podmioty gospodarcze, organizacje społeczne, instytucje i osoby fizyczne działające na obszarze 11 gmin. Podmiot ubiegający się o certyfikat musiałby przesłać specjalny formularz zgłoszeniowy do Kapituły, która na tej podstawie orzekałaby czy nadać certyfikat.

Więcej o tej inicjatywie napiszemy w następnym numerze po przyjęciu przez Zarząd LGD ostatecznej wersji Regulaminu nadawania znaku promocyjnego lokalnym produktom. □

INICJATYWY I PROJEKTY

→ Dokończenie ze str. 2

Wsparcie na projekty może wynieść od 2,5 tys. do 50 tys. franków. Do dofinansowania przewiduje się takie typy projektów jak: wdrażanie programów edukacyjnych dla młodzieży szkolnej z zakresu przedsiębiorczości; promowanie współpracy lokalnej oraz wspieranie inicjatyw lokalnych (promowanie lokalnych produktów i dziedzictwa kulturowego, wspieranie zespołów artystycznych, organizowanie imprez kulturalnych i sportowych, festynów, wystaw, targów). Drugim elementem projektu są szkolenia z zakresu przedsiębiorczości połączone z jednorazowymi dotacjami inwestycyjnymi dla osób chcących rozpocząć działalność gospodarczą. Oprócz tego planowane jest także utworzenie platformy e-learningowej, która będzie mogła również promować subregion w kraju i za granicą. Uzupełnieniem projektu będzie wizyta studyjna w Szwajcarii i Austrii przedstawicieli sektora społecznego, gospodarczego i publicznego z obszaru 11 gmin w ramach wymiany dobrych praktyk dotyczących tworzenia lokalnych partnerstw

na rzecz promocji i rozwoju usług turystycznych. Wizytowane będą te gminy, które gościły uczestników (kibiców i zawodników) EURO 2008.

„Ochrona ekosystemów”

To kolejny projekt, który został przygotowany i złożony do Funduszu Szwajcarskiego. Jego pełny tytuł brzmi: „Ochrona i promocja ekosystemów obszaru Przełomu Środkowej Wisły i Pradoliny Wieprza podstawą zrównoważonego rozwoju ekoturystyki na Lubelszczyźnie”. Zakłada się, że ten projekt będzie wspólnie realizowany przez Powiat Puławski, LGD oraz LODR w Końskowoli a jego liderem będzie Powiat. Budżet projektu opiewa na kwotę ponad 3 mln zł. Z czego 85% stanowić ma dotacja z Funduszu Szwajcarskiego a 15% wkład własny przy wsparciu finansowym gmin. Realizacja wniosku planowana jest na lata 2010-2011. Jego celem jest zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych obszaru a także jego promowanie dla rozwoju ekoturystyki jako alternatywnego źródła dochodów dla mieszkańców z obszarów wiejskich. W skład projektu wchodzi m.in. następujące działania: (1) wykonanie terenowej inwentaryzacji przyrodniczej

obszaru objętego projektem wraz z wydawnictwem książkowym; (2) wydanie w wersji polsko-angielskiej przewodnika ekoturystycznego ze szlakami przyrodniczo-dydaktycznymi; (3) wytyczenie i oznakowanie szlaków przyrodniczo-dydaktycznych z polsko-angielską informacją wizualną wraz z wyposażeniem ich w wiaty i faweczki.

„Liderzy turystyki wiejskiej”

O takim tytule LGD samodzielnie złożyła wniosek w ramach Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich ubiegając się o dofinansowanie w kwocie ponad 130 tys. zł. Wkład własny LGD stanowić będzie ponad 10 tys. zł. Realizacja projektu planowana jest jeszcze w tym roku. Zależy to jednak od rozstrzygnięcia konkursu. Projekt obejmuje wykonanie przewodników turystycznych oraz wydawnictw promocyjnych dotyczących turystyki wiejskiej. Przewidziane są także szkolenia i warsztaty dla osób prowadzących kwatery agroturystyczne, które miałyby na celu wskazanie sposobów podniesienia jakości oferty turystycznej. □

Dobre praktyki z Nałęczowa

W 2006 r. Nałęczów zajął pierwsze miejsce w rankingu Związku Gmin Lubelszczyzny na najlepszą gminę miejsko-wiejską na terenie województwa lubelskiego. Tak wysoką ocenę Nałęczów otrzymał m.in. za pozyskiwanie środków zewnętrznych na inwestycje infrastrukturalne. Przy ocenie wzięto pod uwagę wskaźnik określający ilość środków zewnętrznych na mieszkańca pozyskanych w ramach programów: ZPORR, SAPARD, PHARE, PAOW i Kontrakt Wojewódzki.

A w październiku 2007 r. to uzdrowiskowe miasteczko otrzymało statuetkę „Perła Lubelszczyzny 2007” za najbardziej atrakcyjną miejscowość w czwartej edycji konkursu „Turystyczne Perły i Perełki Lubelszczyzny”. To przykłady efektów działań władz samorządowych oraz podmiotów z sektora gospodarczego i społecznego z gminy Nałęczów.

W tym numerze BI przytoczonych zostanie kilka przykładów zrealizowanych projektów infrastrukturalnych oraz inicjatyw i projektów „miękkich” w zakresie współpracy międzynarodowej. Warto wspomnieć, że gmina Nałęczów należy do jednej z najaktywniejszych jednostek samorządowych w województwie lubelskim pod względem współpracy zagranicznej i międzyregionalnej. Posiada 5 miast partnerskich, z którymi współpracuje na podstawie porozumień partnerskich. Realizowała również projekty tematyczne z miastami, z którymi takich porozumień nie posiada.

Rewitalizacja Parku Zdrojowego

Całkowita wartość projektu - 1 648 220 PLN
 Źródła finansowania :
 Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (75%) - 1 236 165,00 PLN
 Krajowe środki publiczne - budżet państwa (10%) - 164 822,00 PLN
 Krajowe środki publiczne - budżet gminy (15%) - 247 233,0

odnowienie nawierzchni alejek spacerowych oraz ciągów komunikacyjnych na długości 4,7 km wraz z wymianą krawężników i obrzeży, odnowienie oświetlenia parkowego (60 punktów oświetleniowych), zakup 40 ławek oraz 50 koszy parkowych, remont ogrodzenia parkowego na długości 1.124 m.

Przedmiotem projektu było:

Informatyzacja urzędu i publiczne punkty dostępu do internetu

Całkowita wartość projektu - 279 380,00 PLN
 Źródła finansowania Projektu:
 Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (75%) - 209 535,00 PLN
 Krajowe środki publiczne - budżet gminy (25%) - 69 845,00 PLN

Projekt obejmował: zakup sprzętu komputerowego w Urzędzie Miejskim Nałęczowie, wdrażanie systemu elektronicznego obiegu dokumentów, wykonanie dwu multimedialnych kiosków informacyjnych oraz komputeryzacja filii bibliotecznych w Sadurkach i Piotrowicach .

Nałęczowska Wiosna Kulturalna nie zna granic

Całkowity koszt projektu wyniósł: 43 254,69 EUR.

Kwota dofinansowania z Unii Europejskiej, Program PHARE: 32 060,38 EUR.

Projekt dotyczył wymiany kulturalnej pomiędzy gminami Nałęczów oraz Horochów (obwód wołyński) i stanowił cykl imprez kulturalnych, spotkań oraz wymianę doświadczeń w zakresie organizacji życia kulturalnego przez animatorów kultury w społecznościach lokalnych Nałęczowa oraz Horochowa.

Celem projektu było poznanie i przybliżenie zwyczajów, obrzędów oraz dorobku artystycznego i kulturalnego obu miejscowości, integracja narodów poprzez twórczość artystyczną, nawiązanie współpracy ośrodków kultury z obu miast oraz nawiązanie kontaktów i przyjaźni między mieszkańcami.

Projekt obejmował bogaty program imprez kulturalnych oraz spotkań w Nałęczowie. Należały do nich:

- Festiwal obrzędów ludowych i zwyczajów świątecznych w Polsce i na Ukrainie w scenicznym opracowaniu;
- Spotkanie z lokalnymi liderami kultury;
- Festyn artystyczno-rekreacyjny na otwarcie Nałęczowskiej Wiosny Kulturalnej;
- Festyn Majówka z Panem Prusem pokazująca związki B. Prusa z Nałęczowem i Wołyniem;
- Konkurs prac plastycznych dzieci z miast obu partnerów (Biennale Sztuki Najmłodszych);
- Cykl koncertów w ramach Międzynarodowych Spotkań Folklorystycznych w Nałęczowie;
- oraz seria koncertów muzyki klasycznej wraz z muzyką ukraińską pod nazwą Nałęczowskie Divertimento.

Miasta partnerskie

Miasta partnerskie Nałęczowa to:

Berlin-Steglitz (dzielnica Berlina o tradycjach uzdrowiskowych w Niemczech) – partnerstwo zawarte zostało 28.08.1993 r.;

Nyíracsd (miejscowość położona w odległości około 25 km od Debreczyna na Węgrzech) - partnerstwo zawarte 18.05.1994 r.;

Trenčianske Teplice (miasteczko o bogatych tradycjach uzdrowiskowych położone w odległości około 20 km od Trenczyna na Słowacji) – partnerstwo zawarte 25.06.1997 r.

Longueau (miasteczko położone pod Amiens we Francji) - partnerstwo zawarte 18.05.2002 r.

Siergijevka (uzdrowisko położone nad Morzem Czarnym na Ukrainie w odległości około 70 km od Odessy) - partnerstwo zawarte w 2004 r.

Nałęczów najaktywniej współpracuje z węgierską gminą **Nyíracsd** oraz francuskim miastem **Longueau**.

Pierwszą inicjatywą, która angażowała mieszkańców gminy Nałęczów po podpisaniu partnerstwa z **Nyíracsd** była wymiana młodzieży, która odbywa się do dzisiaj. W jednym roku do Nyíracsd wyjeżdża grupa młodzieży z Nałęczowa, a w następnym Nałęczów gości młodzież węgierską. Ponadto obie gminy organizowały u siebie dni kultury swojego miasta partnerskiego. W 2004 r. w Nałęczowie odbyły się Dni Kultury Węgierskiej z udziałem

przedstawicieli władz oraz twórców kultury (malarze, rzeźbiarze, rzemieślnicy, zespół muzyczny) z Nyíracsd. W 2005 r. w Nyíracsd zorganizowane zostały Dni Kultury Polskiej z udziałem przedstawicieli kultury z gminy Nałęczów, tj. malarzy, rzeźbiarzy, lokalnych animatorów kultury oraz działaczy kół gospodyń wiejskich.

Od 7 lat ścisłą współpracę gmina Nałęczów prowadzi także z partnerskim miastem **Longueau** we Francji. Co roku odbywa się wymiana mieszkańców z Nałęczowa i Longueau w ramach organizowanych imprez kulturalnych i gospodarczych. Każdego roku we wrześniu strona francuska organizuje w Longueau Międzynarodowe Dni Rzemiosła (z udziałem przedstawicieli z Hiszpanii, Anglii, Węgier, Bułgarii i Polski), w których bierze udział także gmina Nałęczów prezentując lokalne wyroby i produkty rzemieślnicze. Stronę polską oprócz Nałęczowa reprezentuje także Izba Rzemieślnicza z Lublina.

Fundusz Wyszehradzki

Przykładem projektu realizowanego przez Nałęczów z udziałem miast partnerskich jest projekt pn. „System edukacji w krajach wyszehradzkich: doświadczenia i perspektywy” współfinansowany z Funduszu Wyszehradzkiego w 2007 r. Wzięli w nim udział przedstawiciele oświaty z następujących miast zagranicznych: Nyíracsd, Trenčianske Teplice i Longueau. Dofinansowanie projektu wynosiło 4000 EUR.